

Lovforslag nr. L 80. Fremsat den 30. oktober 1991 af industriministeren (Anne Birgitte Lundholt)

Forslag

til

Lov om Dansk Erhvervsudviklingsfond

Kapitel 1

Fondens oprettelse og formål

§ 1. Der oprettes en fond, Dansk Erhvervsudviklingsfond, med indskud fra staten på 2 mia. kr. med det formål at styrke erhvervslivets udviklingspotentiale.

§ 2. Erhvervsudviklingsfondens formål tilgodeses gennem medfinansiering af især små og mellemstore virksomheders omkostninger til gennemførelse af risikobetonede udviklingsprojekter med et teknologisk eller markeds-mæssigt sigte.

Stk. 2. Medfinansiering kan ydes til projekter med et langt eller mellemlangt sigte, som ikke uden fondens medvirken ville kunne forventes gennemført, eller som vil blive væsentligt fremskyndet som følge af medfinansieringen. Udvikling og markedsføring af fysiske og immaterielle produkter kan opnå medfinansiering.

Stk. 3. Medfinansieringen skal ved kommerciel udnyttelse tilbagebetales og forrentes på et niveau svarende til markedsrenten.

Kapitel 2

Fondens ledelse

§ 3. Fonden ledes af en bestyrelse bestående af en formand og 4 andre medlemmer. Formanden og de øvrige bestyrelsesmedlemmer udpeges af industriministeren for indtil 3 år ad gangen og kan udpeges i alt 2 gange. Blandt medlemmerne udpeges to efter indstilling fra Erhvervsudviklingsrådet. I bestyrelsen skal erhvervmæssig indsigt inden for ledelse, afsæt-

ning, finansiering, arbejdsmarkedsforhold og teknologi være repræsenteret.

Stk. 2. Fondens bestyrelse tilrettelægger fondens administration og ansætter personale.

Stk. 3. Bestyrelsen træffer afgørelse om finansieringstilsagn på grundlag af indstilling fra fondens sekretariat. Bestyrelsen kan fastsætte nærmere regler for henlæggelse af visse afgørelser til sekretariatet. Bestyrelsens afgørelser er endelige.

Stk. 4. Bestyrelsen skal forvalte fondens midler til størst mulig gavn for fondens formål.

Stk. 5. Fondens bestyrelse aflægger årligt et regnskab samt en beretning om sin virksomhed til industriministeren.

§ 4. Industriministeren fastsætter nærmere bestemmelser for fondens virksomhed, herunder bestemmelser om fondens tilknytning til det øvrige erhvervsfremmesystem.

Kapitel 3

Fondens midler

§ 5. Fondens indskudskapital tilvejebringes gennem indskud fra staten. Herudover kan fonden modtage gaver.

§ 6. Indskudskapitalen placeres i værdipapirer m.m. Ved placeringen skal der, jf. § 3, stk. 4, sikres den højst mulige forrentning kombineret med en betryggende sikkerhed.

Stk. 2. En del af indskudskapitalen vil dog i de første fire år kunne anvendes aktivt i medfinansieringen, jf. § 2.

Stk. 3. Afkastet af erhvervsudviklingsfondens midler, tilbagebetalte ydelser, renteind-

tægter og lignende kan anvendes til medfinansieringen, jf. § 2.

Stk. 4. Udgifterne til fondens administration afholdes af fondens midler.

Kapitel 4

Tilsyn og revision

§ 7. Industriministeren fører tilsyn med fonden, herunder med fondens anbringelse af midler efter §§ 3 og 6.

§ 8. Fondens regnskab skal revideres af Rigsrevisionen og en statsautoriseret revisor, som bestyrelsen udnævner for 3 år ad gangen. Valget skal godkendes af industriministeren. Udnævnelsen kan til enhver tid tilbagekaldes.

Stk. 2. Bestemmelserne i § 17, stk. 2 og 3, og § 18 i lov om revision af statens regnskaber m.m. finder tilsvarende anvendelse.

§ 9. Det reviderede årsregnskab indsendes efter godkendelse af bestyrelsen til industriministeren.

§ 10. Industriministeren og revisorerne kan til enhver tid afkræve fonden enhver oplysning, som ministeren og revisorerne anser for fornøden. Industriministeren og revisorerne skal til enhver tid have adgang til at gøre sig bekendt med fondens bøger, regnskaber og virksomhed i øvrigt.

Stk. 2. Revisorerne kan til enhver tid foretage revision og regnskabsgennemgang på det sted, hvor regnskaberne føres, eller hvor det nødvendige materiale i øvrigt findes.

§ 11. Dansk Erhvervsudviklingsfond kan ophæves ved lov. Ved ophævelse af fonden overtager statskassen fondens formue og indtræder i øvrigt i fondens rettigheder og forpligtelser. Gaver, som tilføres fonden, vil dog skulle anvendes til formål som beskrevet i § 1.

Kapitel 5

Straffebestemmelser

§ 12. Med bøde eller hæfte straffes, hvis ikke strengere straf er forskyldt efter anden lovgivning, den, der som formand for eller medlem af bestyrelsen:

- 1) undlader at opfylde de pligter, der påhviler vedkommende efter loven,
- 2) giver urigtige eller vildledende oplysninger til Rigsrevisionen, industriministeren eller andre offentlige myndigheder om forhold, der vedrører fonden,
- 3) gør sig skyldig i grov eller oftere gentagen forsømmelse eller skødesløshed, der kan medføre tab for fonden.

Stk. 2. Formanden, bestyrelsesmedlemmerne og ansatte i fonden er under ansvar efter borgerlig straffelovs §§ 152-152 e forpligtede til over for uvedkommende at hemmeligholde, hvad de gennem deres virksomhed bliver vidende om.

Kapitel 6

Ikrafttrædelse

§ 13. Industriministeren fastsætter tidspunktet for lovens ikrafttræden efter aftale med finansministeren.

§ 14. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Øget vækst i dansk erhvervsliv vil medvirke til at nedbringe arbejdsløsheden. Etablering af Dansk Erhvervsudviklingsfond er et af midlerne hertil.

I juni 1991 vedtog Folketinget lov om Danmarks Grundforskningsfond, der har til formål at fremme Danmarks forskningsmæssige udviklingsevne. Danmarks Grundforskningsfond sigter på at styrke grundforskningen.

En øget indsats i virksomhederne inden for forskning og udvikling og international markedsføring er forudsætningen for en optimal erhvervmæssig udnyttelse af forskningsresultaterne. Det er virksomhederne i den private sektor, der skal omsætte resultaterne inden for grundforskning til produkter, der kan sælges på markedet.

Gennem 80'erne er der sket en forøgelse af forsknings- og udviklingsaktiviteten i dansk erhvervsliv samt virksomhedernes satsning på international markedsføring. Samtidig er danske virksomheders samarbejde med udenlandske virksomheder øget, bl.a. via deltagelse i internationale forskningssamarbejder som f.eks. EF's forskningsprogrammer og EUREKA.

Det må imidlertid også konstateres, at den teknologiske og markeds-mæssige udvikling sker i et stadig hurtigere tempo, og at det bliver stadig mere ressourcekrævende at gennemføre udviklingsprojekter. Hertil kommer, at der specielt for små og mellemstore virksomheder er væsentlige barrierer forbundet med udviklingen af nye markeder.

Denne udvikling betyder, at risikoen ved at gennemføre udviklingsprojekter set fra den enkelte virksomheds side er øget. Samtidig er det imidlertid afgørende for virksomhedernes muligheder for at klare sig i den internationale konkurrence, at der sker en fortsat udvikling af deres produktprogram og markedsstrategi.

Især for små og mellemstore virksomheder, der ikke har de nødvendige ressourcer til at satse bredt på udviklingssiden, er det vanskeligt at tage de nødvendige risici. Et fejlslagent projekt kan medføre store økonomiske vanskeligheder for en i øvrigt sund og

perspektivrig virksomhed. Dette forhold betyder samtidig, at det kan være svært for virksomhederne at få risikobetonede forsknings- og udviklingsprojekter finansieret gennem de eksisterende institutioner på kapitalmarkedet.

Der er derfor behov for etablering af en facilitet, der kan gå ind og afdække den risiko, der er forbundet med gennemførelse af udviklingsprojekter, der er store set i forhold til den enkelte virksomhed. Det er på denne baggrund, forslaget om etablering af Dansk Erhvervsudviklingsfond skal ses.

Dansk Erhvervsudviklingsfond skal have til formål at yde medfinansiering af især små og mellemstore virksomheders risikobetonede udviklingsprojekter med et teknologisk eller markeds-mæssigt sigte.

Medfinansieringen kan ydes gennem lån/tilskud, hvortil der er knyttet en tilbagebetalingsforpligtelse, der indtræder, når projektet udnyttes kommercielt. Rentebetalingen følger tilbagebetalingen. Medfinansieringen kan også ske i form af garantistillelse.

Fondens medfinansiering skal ske på de vilkår, at den medfinansiering, der stilles til rådighed, forrentes på et niveau, der svarer til markedsrenten, mens der ikke tages en markeds-mæssig betaling for risikodækningen. Heri ligger altså, at subsidieelementet i fondens medfinansiering alene er knyttet til risikodækningen.

Medfinansieringen skal ydes til projekter med et langt eller mellemlangt sigte. Det vil være en forudsætning, at projekterne er af en vis størrelse, at de ellers ikke ville være blevet igangsat, eller at de vil blive fremrykket væsentligt som følge af medfinansieringen. Der skal være tale om hjælp-til-selvhelp. Virksomhedernes engagement sikres ved, at medfinansieringen højst kan udgøre 50 pct. Ved garantistillelser vil dækningen eventuelt kunne ligge noget højere.

Medfinansieringen kan omfatte risikobetonet udvikling af såvel nye produkter som nye markeder. Ved markedsudviklingsprojekter vil der blive stillet krav om, at der dels skal være tale om et nyt marked for den pågældende virksomhed, dels at der forelig-

ger en veldokumenteret og sammenhængende markedsføringsplan. Medfinansiering af markedsudvikling vil bl.a. kunne ske i forlængelse af teknologiske udviklingsprojekter.

Det er ikke tanken, at fonden skal involvere sig i virksomhedsdrift gennem indskud af ansvarlig kapital, idet det er en opgave, der må varetages af det private kapitalmarked. En sådan venturefinansiering er således det primære aktivitetsområde for Dansk Udviklingsfinansiering A/S.

På samme måde som Grundforskningsfonden tænkes Erhvervsudviklingsfonden etableret som en uafhængig fond for at sikre fondens fleksibilitet og handlekraft. Fonden er således hverken omfattet af statens bevillingssystem eller af statens bestemmelser med hensyn til løn- og ansættelsesvilkår m.v. Derimod må fonden i forhold til den generelle forvaltningsretlige lovgivning betragtes som en del af den offentlige forvaltning.

Det er imidlertid også centralt, at der etableres en tæt sammenhæng til det øvrige erhvervsfremmesystem, således at princippet om et énstrengt erhvervsfremmesystem, der er fastsat i lov om erhvervsfremme, ikke tilsidesættes.

Det énstrengede erhvervsfremmesystem indebærer, at virksomhederne kun skal henvende sig ét sted, at de enkelte tilbud ikke overlapper hinanden, samt at der f.eks. gælder ensartede principper for ydelse af medfinansiering.

Dansk Erhvervsudviklingsfond skal ses som en videreførelse af den linie, der blev lagt med beslutningen om etablering af Danmarks Grundforskningsfond. Der er behov for en stærkere indsats inden for såvel grundforskning som den private sektors udvikling af nye produkter og markeder.

Der vil løbende blive foretaget en evaluering af fondens virksomhed.

Fondens indskudskapital på 2 mia.kr., der finansieres gennem indskud fra staten, placeres i værdipapirer m.m. Afkastet af erhvervsudviklingsfondens midler, tilbagebetalte ydelser, renteindtægter og lignende kan anvendes til medfinansiering.

På sigt skal en formue svarende til det statslige indskud på 2 mia.kr. være placeret i værdipapirer m.m., men for at øge fondens medfinansieringsmuligheder vil en del af indskudskapitalen i de første fire år dog kunne anvendes aktivt i medfinansieringen.

Det statslige indskud skal tilvejebringes gennem privatiseringer og omlægninger af visse erhvervsfremmeordninger. Etableringen af fonden forudsættes således, at der i forbindelse med de igangværende finanslovsforhandlinger skabes tilslutning til finansieringen af fonden.

Lovforslaget har været i høring i erhvervs- og arbejdsmarkedsorganisationerne. Organisationerne har tilsluttet sig ideen om en erhvervsudviklingsfond med de beskrevne aktiviteter. Herudover har der til de enkelte bestemmelser været mere specifikke bemærkninger, som er indgået i det videre arbejde med lovforslaget.

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1

Der oprettes en fond, der har til formål at styrke erhvervslivets udviklingspotentialer ved at fremme forsknings- og udviklingsindsatsen i erhvervslivet, herunder at fremme den erhvervsmæssige udnyttelse af grundforskningsresultater. Fonden vil henvende sig til alle dele af fremstillings- og serviceerhvervene.

Til § 2

Erhvervsudviklingsfonden skal ud fra en risikodækningssynsvinkel kunne medfinansiere udviklingsprojekter med et teknologisk eller markeds-mæssigt sigte. Det er tanken, at industriministeren med hjemmel i § 4 fastsætter nærmere bestemmelser for medfinansieringens karakter og vilkår.

Medfinansieringen skal især ydes til projekter med et langt eller mellemlangt sigte. Det vil være en forudsætning, at projekterne er af en vis størrelse, at de ellers ikke ville være blevet igangsat, eller at de vil blive fremrykket væsentligt som følge af medfinansieringen. Medfinansieringen kan udgøre op til 50 pct. Der vil blive stillet krav om, at virksomhederne bl.a. kan dokumentere en ledelsesmæssig kompetence til at føre projekterne ud i livet.

Ved udviklingsprojekter med et teknologisk sigte vil der blive stillet krav om dels teknologisk nyhedsværdi, dels at der foreligger en veldokumenteret og sammenhængende udviklingsplan.

Ved markedsudviklingsprojekter vil der blive stillet krav om, dels at der er tale om et nyt marked for den pågældende virksomhed, dels at der foreligger en veldokumenteret og sammenhængende markedsføringsplan. Medfinansiering af markedsudviklingsprojekter vil bl.a. kunne ske i forlængelse af teknologiske udviklingsprojekter.

Målgruppen er fastlagt til især at være små og mellemstore virksomheder. Der er herved lagt vægt på, at den primære målgruppe skal være de små og mellemstore virksomheder, men der vil også være mulighed for at medfinansiere store og risikobetonede teknologiske udviklingsprojekter i større virksomheder. Udviklingsprojekter med et markeds-

F. t. l. om Dansk Erhvervsudviklingsfond

mæssigt sigte vil kun kunne medfinansieres for små og mellemstore virksomheder.

Der vil kunne opereres med to forskellige former for medfinansiering: lån/tilskud med tilbagebetalingsforpligtelse og garantier mod tab. Instrumenter-
ne kan anvendes enkeltvis eller i kombination.

Medfinansieringen skal ved kommerciel udnyttelse tilbagebetales og forrentes på et niveau, der svarer til markedsrenten. Dette krav afspejler, at medfinansieringen ikke sigter på rentesubsidiering i forbindelse med virksomhedernes tilvejebringelse af kapital, men at subsidieelementet alene knytter sig til risikodækningen.

Renteniveauet vil derfor ved lån/tilskud skulle følge markedsrenten. Ved garantistillelse vil der blive fastsat en risikodækningspræmie.

Som succeskriterium anvendes den omsætning, som projektet genererer. Tilbagebetalingen vil finde sted i form af en royalty af denne omsætning. Tilbagebetalingen vil maksimalt kunne udgøre det udbetalte beløb med tillæg af tilskrevne renter. Der vil kunne fastsættes en øvre grænse for tilbagebetalingsperiodens længde.

Rentetilskrivningen vil finde sted fra projektets start, men rentebetalingen vil følge tilbagebetalingen, således at renterne først skal betales ved den kommercielle udnyttelse af resultaterne.

Til § 3

Det begrænsede antal bestyrelsesmedlemmer er valgt for at sikre en så handlekraftig bestyrelse som muligt. Der er lagt vægt på, at bestyrelsesmedlemmerne skal besidde erhvervmæssig indsigt.

Fondens bestyrelse er ansvarlig for tilrettelæggelsen af fondens administration, herunder ansættelse og afskedigelse af personale. Fondens er ikke underlagt statens bestemmelser med hensyn til løn- og ansættelsesforhold, personalebevillinger og lignende.

Det er bestyrelsens opgave at træffe afgørelse om medfinansiering på grundlag af sekretariatets sagsbehandling. Da der kan forudses et betydeligt antal sager, åbnes der mulighed for, at bestyrelsen vil kunne henlægge afgørelser til sekretariatet, der træffer afgørelser på bestyrelsens vegne. Denne adgang vil kunne benyttes til ikke-principielle afgørelser.

Bestyrelsen forpligtes til at forvalte fondens midler til størst mulig gavn for fondens formål. Heri ligger dels, at medfinansiering skal ydes til de mest perspektivrige projekter i forhold til målsætningen i § 1. Dels at fondens formue skal placeres således, at der sikres den højst mulige forrentning kombineret med en betryggende sikkerhed.

Til § 4

Industriministerens adgang til at fastsætte de nærmere bestemmelser for fondens virksomhed tænkes bl.a. benyttet til at fastsætte vilkår for medfinansiering, bestemmelser om overtagelse og videreførelse af et projekt, hvortil der er ydet medfinansiering, bestemmelser om kontrol og tilsyn med projekter, bestemmelser om evaluering samt en forretningsorden.

Industriministeren fastsætter bestemmelser om fondens tilknytning til det øvrige erhvervsfremmesystem. Herved sigtes på, at industriministeren kan fastsætte nærmere bestemmelser for sekretariatets tilknytning til Industri- og Handelsstyrelsen. Sådanne bestemmelser må anses for hensigtsmæssige for at kunne fastholde intentionerne i erhvervsfremmeloven om et énstrengt erhvervsfremmesystem med let indgang for virksomhederne, ensartede administrative procedurer m.v. Endvidere vil den faglige koordinering mellem fonden og aktiviteterne i Industri- og Handelsstyrelsen og Erhvervsudviklingsrådet lettes, ligesom koordinationen i forhold til det øvrige erhvervsfremmesystem også sikres.

Til § 5

Fondens indskudskapital vil blive tilvejebragt ved indskud fra staten på 2 mia.kr. Det statslige indskud vil være betinget af, at der tilvejebringes den fornødne finansiering gennem privatiseringer og omlægninger af visse erhvervsfremmeordninger.

Fondens virksomhed vil først kunne påbegyndes, når kapitalen er tilvejebragt.

Til § 6

Indskudskapitalen placeres i værdipapirer m.m. Afkastet af indskudskapitalen, tilbagebetalte ydelser, renteindtægter og lignende kan anvendes til medfinansieringen.

På sigt skal der være en formue svarende til det statslige indskud på 2. mia.kr. placeret i værdipapirer m.m. For at øge fondens medfinansieringsmuligheder, vil en del af indskudskapitalen i de første fire år imidlertid kunne anvendes aktivt i medfinansieringen, idet forvaltningen af fondens kapital dog skal ske på en sådan måde, at der ikke bliver behov for yderligere kapitaltilførsel til fonden, og således at fondens nettoforpligtelser aldrig overstiger dens egenkapital.

Samtlige udgifter til fondens administration, herunder også bestyrelsesonorarer og udgifter i forbindelse med fondens etablering, afholdes af fonden.

Til §§ 7, 8, 9 og 10

Fondens bestyrelse får overdraget ansvaret for forvaltningen af meget store midler, og den får efter loven en temmelig fri dispositionsret. Derfor er det nødvendigt, at der etableres betryggende revision og kontrol.

Rigsrevisorlovens bestemmelser vedrørende revision og rapportering til statsrevisorerne vil være gældende for fonden, hvilket er naturligt under hensyn til fondens størrelse, kapitalens tilvejebringelse og fondens offentlige karakter i øvrigt.

Til § 12

Fondsbestyrelsens dispositionsfrihed modsvares af et strafferetligt ansvar for bestyrelsen. Endvidere er formanden, bestyrelsesmedlemmerne og ansatte i fonden underkastet et fortrolighedskrav.

Til § 13

Af hensyn til finansieringen og af hensyn til EF-Kommissionens godkendelse af loven i henhold til EØF-traktatens statsstøtteregler er det fundet mest hensigtsmæssigt at give en bemyndigelse til industriministeren til efter forhandling med finansministeren at fastsætte tidspunktet for lovens ikrafttræden.